

نشریه علمی-پژوهشی دانشکده پرستاری و مامایی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی

دوره ۲۰، شماره ۷۰، پائیز ۱۳۸۹، صفحات ۲۸ تا ۳۵

تاریخ دریافت: ۱۳۸۸/۲/۲۶ تاریخ پذیرش: ۱۳۸۸/۱۲/۱۲

مقاله پژوهشی
(Original Article)

سطح آمادگی پرستاران در به کار گیری نتایج پژوهش: راهی به سوی پرستاری مبتنی بر شواهد

دکتر ندا مهرداد^۱، دکتر مهوش صلصالی*^۲، دکتر انوشیروان کاظم نژاد^۳

۱. استادیار، گروه پرستاری بهداشت جامعه و مادران و نوزادان، عضو مرکز تحقیقات مراقبت های پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران

۲. استاد، گروه داخلی و جراحی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران.

۳. استاد، گروه آمار زیستی، دانشکده پزشکی دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

چکیده

زمینه و هدف: به کار گیری نتایج پژوهش مکانیسمی برای ارتقاء کیفیت مراقبت های پرستاری است. هدف این مطالعه بررسی سطح آمادگی پرستاران در به کار گیری نتایج پژوهش که راهی برای عملکرد مبتنی بر شواهد می باشد، بود.

مواد و روش ها: در این بررسی توصیفی پرسشنامه پژوهشگر ساخته بین ۳۷۵ پرستار بالینی شاغل در کلیه بیمارستان های دانشگاه علوم پزشکی تهران که به روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای نسبتی انتخاب شده بودند توزیع شد. پرسشنامه ۴ بخشی با سوالات باز و بسته پاسخ به ترتیب مشخصات فردی و حرفه ای پرستاران، فعالیت های مرتبط با پژوهش، مهارت های پرستاران در انجام پژوهش و میزان دسترسی به منابع پژوهشی را شامل می شد. اعتبار پرسشنامه با روش اعتبار محتوا و صوری و پایایی آن با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۲ تایید شد. اطلاعات جمع آوری شده از طریق تکمیل پرسشنامه با استفاده از نرم افزار اس پی اس ۱۱ تجزیه و تحلیل گردیدند.

یافته ها: نتایج نشان داد که ۸۵/۹ درصد پرستاران از آمادگی کمی در استفاده از نتایج پژوهش برخوردار بودند. میزان فعالیت های پژوهشی ۷۴/۱ درصد نمونه ها در سطح پایین بوده و ۸۲/۷ درصد پرستاران در انجام فعالیت های پژوهشی مهارت نداشتند. میزان دسترسی ۴۴ درصد پرستاران به امکانات اطلاع رسانی و منابع پژوهشی نامطلوب بود. بین متغیرهای سطح تحصیلات، مشارکت در فعالیت های پژوهشی، و سطح مهارت زبان انگلیسی با سطح آمادگی پرستاران در استفاده از نتایج پژوهش ارتباط معنی دار آماري وجود داشت.

نتیجه گیری: عدم مهارت و دسترسی به نتایج پژوهش منجر به آمادگی کم پرستاران در استفاده از پژوهش ها می شود. با توجه به اهمیت استفاده از نتایج پژوهش، ارتقاء سطح حمایت مدیریتی و سازمانی و ارائه برنامه های آموزش خدمت و بکار گیری فرایند ها و راهکار های تسهیل کننده به کار گیری نتایج پژوهش لازم است برای پرستاران مهیا گردد.

کلید واژه ها: به کار گیری نتایج پژوهش، عملکرد مبتنی بر شواهد، پرستاران

مقدمه

امروزه پژوهش با هدف تولید دانش جدید بخش مهمی از زندگی افراد شده است و آغاز قرن بیست و یکم با آغاز انتظارات عموم مردم مبنی بر دریافت خدمات مبتنی بر شواهد علمی همراه است (Muir-Gray, ۱۹۹۷). Smith و همکاران (۲۰۰۴) معتقدند که ارزش دانش در صورت عدم استفاده از آن در کار و زندگی روزانه کاسته خواهد شد. تاکید French (۲۰۰۵)، Hommelstad & Ruland (۲۰۰۴) نه تنها بر انجام

*نویسنده مسئول مکاتبات: دکتر ندا مهرداد، تهران، خیابان ولی عصر، خیابان رشید یاسمی، دانشکده پرستاری و مامایی، مرکز پژوهشات مراقبت پرستاری دانشگاه علوم پزشکی ایران
آدرس پست الکترونیک: neda@iums.ac.ir

می دانند. (Bucknal و همکاران ۲۰۰۱، Egerod ۲۰۰۴، Egerod&Hansen، ۲۰۰۵). نتایج مطالعه Nagy و همکاران (۲۰۰۱) نشان داد که تنها ۲۰ درصد از پرستاران شاغل در بخش مراقبت های ویژه مجلات پژوهشی پرستاری را مطالعه می نمایند. Wright و همکاران (۱۹۹۶) نیز این میزان را ۱۵ درصد گزارش کردند. نتایج این دو مطالعه برای پرستاران که بطور فزاینده باید مداخلاتی را بکار گیرند که به ارتقاء پیامد مراقبتی بیماران بیانجامد، موجبات نگرانی را ایجاد کرده است. مطالعه ای که در ایالت ویکتوریای استرالیا انجام شد نشان داد که پرستاران به ارزش و اهمیت پژوهش در رابطه با فعالیت حرفه ای خود پی برده اما تنها یک سوم پرستاران در انجام فعالیت های پژوهشی مشارکت کرده و یا پژوهش های خود را به چاپ رسانده اند (Nagy و همکاران، ۲۰۰۱).

مشارکت در فعالیتهای پژوهشی یکی دیگر از پیش بین های اجرای عملکرد مبتنی بر شواهد است و پرستارانی که در امور مربوط به پژوهش شرکت می کنند می توانند از استفاده کنندگان نتایج پژوهش باشند (Adamsen و همکاران، ۲۰۰۳) (مطالعه منظم مقالات علمی، شرکت در کارگاه ها و کلاس های روش پژوهش از جمله فعالیت های پژوهشی است که احتمال استفاده از نتایج پژوهش را افزایش خواهد داد (Walsh، ۱۹۹۷). هر چند که Leske & Whiteman (۱۹۹۴) اظهار می دارند خواندن مقالات پژوهشی به تنهایی عملکرد را تغییر نمی دهد، اما یک قدم برای رسیدن به بکارگیری نتایج یافته ها در پرستاری است. از طرفی در صورتی که پرستاران دانش و مهارت نقد و انجام فعالیت های پژوهشی را نداشته باشند، رویکرد عملکرد مبتنی بر شواهد که لازمه آن استفاده از نتایج پژوهش در عملکرد بالینی است مختل می گردد. این در حالیست که پرستاران بهتر است در جنبه های متعدد پژوهش کاملاً مشارکت کرده و مسئولان نیز به راهبرد هایی که موجب استفاده از پژوهش در بین پرستاران شود توجه کافی داشته باشند. Polit & Hungler (۲۰۰۱) می نویسند که بسیاری از پرستاران به دلیل عدم مطالعه مجلات پرستاری و شرکت نکردن در همایش هاش حرفه ای موفق به استفاده موثر از یافته های پژوهش نمی شوند. پژوهش های ذکر شده همگی نیاز به ارتقاء عملکرد مبتنی بر پژوهش در پرستاران و اینکه آن ها باید از نتایج پژوهش در حیطه کاری خود آگاه باشند را روشن می سازد.

Hundley و همکاران (۲۰۰۰) طی مطالعه ای گزارش کردند که بسیاری از پرستاران مهارت جستجوی اطلاعات و نتایج پژوهشی را نداشته و در نتیجه از یافته های پژوهش اطلاعی

پژوهش بلکه استفاده از آن و داشتن تفکر تحلیلی گرایانه در عملکرد پرستاری است. تا به ارتقاء کیفیت مراقبت های پرستاری بیانجامد (McMillan & Conway، ۲۰۰۳)، از دیدگاه بسیاری از نویسندگان استفاده از پژوهش در عمل موازی با افزایش کمی پژوهش های پرستاری پیش نرفته (Ruland & Hommelstad، ۲۰۰۴، Bucknal و همکاران، ۲۰۰۱) و پرستاران هنوز در مراقبت های پرستاری خود بر آموزش های کسب شده در دوران تحصیل و تجربیات شخصی تکیه دارند. در حالیکه تنها استفاده از دانش تجربی برای تصمیم گیری های بالینی کافی نیست (Thompson و همکاران، ۲۰۰۵). Camiah (۱۹۹۷) هم معتقد است که با وجود میزان زیاد مقالات پژوهشی و توسعه تئوری های روزآمد و کاربردی در بدنه دانش پرستاری، تصمیم گیری و عملکرد پرستاران هنوز مبتنی بر تجربه می باشد. این نشان می دهد علی رغم تأکید مبنی بر آنکه پرستاری باید حرفه مبتنی بر پژوهش باشد، بکارگیری نتایج پژوهش هادر فعالیت های بالینی ضعیف است (Happell و همکاران ۲۰۰۳، Brazil و همکاران، ۲۰۰۵).

تمایل به جنبشی فراسوی عملکرد متداول و انجام فعالیت های بالینی کلیشه ای، منطقی برای فعالیت پرستاری با جهان بینی جدید است که نیازمند نوع آوری و ابداع در عملکردهای بالینی به منظور ارتقاء کیفیت مراقبت و افزایش فعالیت های پژوهشی خواهد بود. Miller و همکاران (۲۰۰۳) می نویسند: لازم است پرستاران به منظور به روز نگه داشتن مهارت ها و شایستگی های حرفه ای، آخرین شواهد پژوهشی را دنبال کرده و دانش تولید شده را بکار گیرند تا موجب توسعه حرفه ای گردد. لذا پرستاران باید آمادگی استفاده از نتایج پژوهش را داشته باشند. از منظر McSherry و همکاران (۲۰۰۲) آمادگی پرستاران در انجام فعالیت های پژوهشی یکی از عوامل مهم به منظور فراهم کردن اصول علمی در مراقبت های پرستاری ایمن، شایسته و معتبر است. به عقیده Melynک و همکاران (۲۰۰۴) داشتن مهارت انجام پژوهش و درگیر شدن در فعالیت های پژوهشی از ضروریات آمادگی پرستاران در بکارگیری نتایج پژوهش ها است که لازم است به موازات انجام مهارت های بالینی مورد توجه ویژه واقع شود.

بسیاری از نویسندگان به عدم آمادگی پرستاران در بکارگیری نتایج پژوهش هایی که موجب شکاف بین پژوهش و عمل می شود اشاره کرده و عدم بکارگیری نتایج پژوهش را ناشی از عدم مهارت مصرف کنندگان نتایج پژوهش در انجام و نقد پژوهش و حتی قصور در مطالعه مجلات پژوهشی پرستاری

دربخش اول پرسشنامه با ۱۱ سوال به جمع آوری مشخصات فردی، تحصیلی، حرفه ای نمونه ها پرداخته شد. بخش دوم شامل ۷ سوال در مورد فعالیت های مرتبط با پژوهش از جمله شرکت در دوره های آموزشی مرتبط با پژوهش و همایش های پرستاری و مطالعه منابع پژوهشی بود. بخش سوم حاوی ۱۱ سوال مربوط به مهارت های پرستاران در انجام پژوهش بود که یک سوال باز پاسخ را نیز شامل می شد. پاسخ به بخش چهارم پرسشنامه ۶ سوال مربوط به دسترسی پرستاران به امکانات اطلاع رسانی و منابع پژوهشی را در بر داشت.

معیار سنجش امتیازدر هر بخش بر اساس جمع نمرات داده شده به هر سوال بود. بدین صورت که نمرات مربوط به هر بخش به تفکیک تعیین شده سپس در صورت کسب بیش از ۷۵ درصد، بین ۵۰ تا ۷۵ درصد و کمتر از ۵۰ درصد حداکثر نمره، فعالیت های مرتبط با پژوهش به ترتیب به سه دسته زیاد، متوسط، کم و معیار مهارت های پرستاران در انجام پژوهش در سه دسته مهارت دارند، تا حدودی مهارت دارند و مهارت ندارند تعریف شدند. بر همین اساس میزان دسترسی پرستاران به امکانات اطلاع رسانی و منابع پژوهشی نیز به سه دسته دسترسی مطلوب، نیمه مطلوب و نامطلوب طبقه بندی شدند. جمع جبری نمرات کسب شده در سه بخش فوق نشانگر سطح امدادی بالا متوسط و پایین پرستاران در استفاده از نتایج پژوهش بود.

پس از تدوین نهایی پرسشنامه جهت کسب اعتبار از روش اعتبار محتوا و صوری استفاده شد. بدین منظور نظرات و پیشنهادات ۱۰ تن از مدرسین متخصص روش شناسی پژوهش در دانشگاه های سطح تهران در مورد پرسشنامه جمع آوری و بر آن اساس اصلاحات لازم صورت گرفت. به منظور افزایش سطح اعتبار صوری، پرسشنامه به پرستاران واجد شرایط مطالعه نیز داده شد. سپس جهت تعیین پایایی مطالعه ای مقدماتی با استفاده از ۲۰ تن از نمونه های واجد شرایط انجام شد که در مطالعه اصلی شرکت داده نشدند. بررسی مجدد به فاصله ۲۱ روز صورت گرفت و نمرات حاصل از دو بار پرسش با یکدیگر مقایسه شد. ضریب همبستگی بین نمرات دو آزمون ۰/۸۲ بود. پرسشنامه نهایی پس از ارئه اهداف مطالعه به شرکت کنندگان و اطمینان به محرمانه ماندن اطلاعات شخصا توسط پژوهشگر به نمونه ها داده و پاسخ ها در پاکت مهر شده به پژوهشگر بر گردانده شد. بر گشت پرسشنامه تکمیل شده نشانگر رضایت شرکت در مطالعه بود. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از برنامه آماری اس پی اس ۱۱ و

ندارند. Hutchinson & Johnston (۲۰۰۴) دلیل عدم اطلاع پرستاران از یافته های پژوهشی را عدم آشنایی با خدمات کتابخانه ای ذکر کردند. آنان دریافتند که بندرت به کارکنان پرستاری در مورد چگونگی استفاده از منابع کتابخانه ای اطلاعاتی داده می شود. بنا براین، لازم است پرستاران فعالیت هایی را انجام دهند که آنان را آماده ارائه مراقبت مبتنی بر پژوهش نماید. مطالعات انجام شده در زمینه بکار گیری نتایج پژوهش در ایران بسیار محدود بوده و تنها در محدوده شناسایی موانع و تسهیل کننده های بکار گیری نتایج پژوهش از دیدگاه پژوهش (مهرداد و همکاران، ۲۰۰۸) و نگرش پرستاران پیرامون بکار گیری نتایج پژوهش (مهرداد و همکاران ۲۰۰۸b، ولی زاده و همکاران، ۲۰۰۳) می باشد. از آنجا که یکی از راهای پاسخگویی نسبت به لزوم انجام فعالیت های پرستاری مبتنی بر نتایج پژوهش، آمادگی پرستاران جهت به کارگیری پژوهش های پرستاری است این مطالعه با هدف کلی بررسی سطح آمادگی پرستاران در به کار گیری نتایج پژوهش که راهی برای عملکرد مبتنی بر شواهد می باشد، انجام شد که به طور ویژه به تعیین فعالیت های مرتبط با پژوهش، مهارت پرستاران در انجام پژوهش و میزان دسترسی پرستاران به منابع پژوهشی به منظور بکارگیری نتایج پژوهش پرداخته است.

مواد و روش ها

این بررسی توصیفی بخشی از یک مطالعه بزرگتر است که جامعه پژوهش آن را پرستاران بالینی شاغل در بیمارستان های دانشگاه علوم پزشکی تهران با حداقل یک سال سابقه کاری تشکیل می دادند. از این بین با اطمینان ۹۵ درصد و درجه دقت ۵ درصد با تکیه بر اطلاعات حاصل از مطالعه انجام شده توسط Melynk و همکاران (۲۰۰۵) و بر اساس فرمول اندازه نمونه ۵۰۰ نفر به روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای نسبتی انتخاب شدند. بدین صورت که با مراجعه به بخش های مختلف کلیه بیمارستان های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی تهران، فهرست کلیه پرستاران به تفکیک بخش ها اخذ شده و به نسبت تعداد کل پرستاران در هر بیمارستان و هر بخش، نمونه ها به طور تصادفی انتخاب شدند.

ابزار گرد آوری داده ها شامل پرسشنامه ای پژوهشگر ساخته و چهار بخشی با سوالات بسته و باز پاسخ بود که سطح آمادگی پرستاران در استفاده از نتایج پژوهش را با برابری معیارهای فعالیت های مرتبط با پژوهش و مهارت های پژوهشی پرستاران، میزان دسترسی پرستاران به امکانات اطلاع رسانی و منابع پژوهشی مورد سنجش قرار داد.

در کنفرانس های پرستاری داخل کشور شرکت داشته در حالی که بیش از ۹۰ درصد تجربه شرکت در کنفرانس های خارج از کشور را نداشتند. مطالعه مجله های پرستاری فارسی و انگلیسی طی شش ماه گذشته به ترتیب ۴۳/۲ درصد و ۶/۱ درصد بود. نتایج تواتر خواندن مقالات و گزارش های پژوهشی نشان داد که ۳۳/۱ درصد پاسخ دهندگان آخرین مرتبه ای که یک مجله پرستاری را مطالعه کرده بودند را به خاطر نداشتند. ۱۹/۵ درصد پاسخ دهندگان اظهار داشتند که بین یک تا سه ماه گذشته یک مجله پرستاری را مطالعه کرده بودند. نتایج نهایی این بخش نشان داد که فعالیت های مرتبط با پژوهش ۷۴/۱ درصد از پرستاران کم است.

سطح مهارت در فعالیت های پژوهشی توسط یک سوال باز و ۱۱ سوال چهار گزینه ای با مقیاس لیکرت مورد ارزیابی قرار گرفت. ۷۸/۹ درصد مشارکت کنندگان، شناختی از بخش های مختلف یک مطالعه پژوهشی نداشتند. طبق اظهارات آنان پرستاران در اکثر فعالیت های انجام طرح های پژوهشی مهارت نداشته و فقط تا حدودی قادرند به جستجوی متون علمی پرداخته و در جمع آوری اطلاعات مشارکت داشته باشند. نتایج این مطالعه بیانگر آن بود که ۸۲/۷ درصد پرستاران در انجام فعالیت های پژوهشی مهارت نداشتند. جدول ۲ سطح مهارت پرستاران را در انجام فعالیت های پژوهشی به تفکیک نشان می دهد.

جدول ۲: سطح مهارت پرستاران مورد مطالعه در انجام پژوهش

مراحل انجام پژوهش	اصلا		تاحدودی		زیاد		بسیار زیاد	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد		
جستجوی متون علمی	۱۵۳	۴۰/۸	۱۶۹	۴۵/۱	۴۱	۱۰/۹	۱۲	۳/۲
نقد متون علمی	۲۵۵	۶۸/۰	۱۰۵	۲۸/۰	۱۲	۳/۲	۳	۸
بیان مسئله پژوهش	۲۲۵	۶۰/۰	۱۱۷	۳۱/۲	۲۷	۷/۲	۶	۱/۶
روش اجرای پژوهش	۲۳۵	۶۲/۷	۱۱۶	۳۰/۹	۲۱	۵/۶	۳	۰/۸
جمع آوری اطلاعات	۱۲۰	۳۲/۰	۱۶۹	۴۵/۱	۷۶	۲۰/۳	۱۰	۲/۷
تحلیل داده ها	۲۳۲	۶۱/۹	۱۲۴	۳۳/۱	۱۶	۴/۳	۳	۰/۸
بحث یافته ها	۲۱۶	۵۷/۶	۱۳۴	۳۵/۷	۲۱	۵/۶	۴	۱/۱
نتیجه گیری از یافته ها	۱۹۱	۵۰/۹	۱۴۶	۳۸/۹	۳۰	۸/۰	۸	۲/۱
نوشتن گزارش پژوهش	۱۸۷	۴۹/۹	۱۴۴	۳۸/۴	۲۹	۱۰/۴	۵	۱/۳
چاپ در مجلات علمی	۲۵۵	۶۸/۰	۹۷	۲۵/۹	۲۱	۵/۴	۲	۰/۵
ارائه پژوهش در کنگره یا سمینار	۲۱۸	۵۸/۱	۱۱۹	۳۱/۷	۳۱	۸/۳	۷	۱/۹

ممکن نبود. ۵۲/۳ درصد پرستاران اظهار داشتند که مجلات پژوهشی فارسی پرستاری در کتابخانه محل کارشان وجود نداشته و تنها ۱۶/۸ درصد به وجود مجلات انگلیسی زبان

آمار توصیفی نظیر جداول فراوانی مطلق و نسبی، میانگین، و از آزمون های آماری کای دو و تست دقیق فیشر استفاده شد.

یافته ها

تعداد ۳۷۵ پرسشنامه تکمیل شده به پژوهشگر بر گردانده شد که نشانگر میزان برگشت ۷۵ درصد بود. بر اساس نتایج واصله ۸۰/۵ درصد مشارکت کنندگان زن، ۸۴/۳ درصد پرستار و ۱۵/۷ درصد سرپرستار بودند. متوسط سابقه کار آن ها ۱۱/۰۹ سال در محدوده یک تا ۲۹ و انحراف معیار ۶/۱ سال بود. سایر مشخصات جمعیت شناسی در جدول ۱ نشان داده شده است.

جدول ۱: مشخصات فردی و حرفه ای پرستاران مورد مطالعه

مشخصات جمعیت شناسی	تعداد	درصد
سن (۲۵-۳۴ سال)	۱۶۹ میانگین ۳۵,۰۶ انحراف	۴۵/۱
سطح تحصیلات (کارشناسی)	معیار ۶,۶	۹۶
بخش (جراحی)	۳۶۰	۲۸/۳
مشارکت در طرح های پژوهشی (بلی)	۱۰۶	۷۶/۸
ساعات کاری (تمام وقت)	۲۸۸	۹۳/۳
شیفت کاری (شیفت در گردش)	۳۵۰	۴۸/۸
وضعیت استخدامی (رسمی-قطعی)	۱۸۳	۷۵/۵
میزان مهارت در زبان انگلیسی (متوسط)	۲۸۲	۶۰
	۲۲۵	

طبق اظهارات نظر مشارکت کنندگان پژوهش، ۷۳/۳ درصد آنان در دوره های آموزشی مربوط به پژوهش شرکت نکرده و ۱۸/۱ درصد آنان فقط در دوره های آموزشی روش پژوهش کمی شرکت کرده بودند. ۸۲/۹ درصد پرستاران طی سال گذشته مجری طرح های پژوهشی نبودند. ۷۱/۷ درصد آنان

یافته ها هم چنین نشان داد که به ترتیب ۵۸/۱ و ۷۳/۱ درصد از پرستاران این مطالعه به منابع اطلاع رسانی دسترسی نداشته و امکان استفاده از این منابع برایشان در محل کار

بحث

مسئله مهم مطرح شده در این بررسی مربوط به متغیر های فعالیت های پژوهشی و مهارت های پژوهشی و میزان دسترسی پرستاران به امکانات اطلاع رسانی و منابع پژوهشی است که بر ایند آن ها می تواند نشانگر سطح آمادگی پرستاران در بکار گیری نتایج پژوهش باشد. نتایج نشان داد که بسیاری از پرستاران در این مطالعه مهارت کافی برای انجام پژوهش را نداشته و به دلیل دسترسی کم به منابع اطلاع رسانی، از منابع موجود استفاده اندکی می کنند. پس می توان اشاره کرد که پرستاران آمادگی لازم را برای استفاده از یافته های پژوهش در فعالیت های بالینی خود ندارند و در نتیجه عملکرد آن ها نیز مبتنی بر پژوهش نمی باشد.

مهارت ناکافی برای انجام یک مطالعه علمی معتبر در اکثریت پرستاران این مطالعه گزارش شده است. بنابر این، همبستگی بین سطح تحصیلات نمونه ها و توانایی آنها به انجام فعالیت های پژوهشی قابل قبول است. نتیجه این بررسی با مطالعات Sellick و همکاران (۱۹۹۶) و Dunn و همکاران (۱۹۹۸) همسان بوده و نشان می دهد بیشتر پرستاران باید در ترغیب گذراندن دوره های پژوهش مورد تشویق و حمایت قرار گیرند. این در حالی است که اکثریت مشارکت کنندگان پژوهش در دوره های آموزشی مربوط به پژوهش شرکت نکرده و مجری طرح های پژوهشی نبودند. Bostrom & Suter (۱۹۹۳) مشارکت در فعالیت های پژوهشی را از پیش بین های به کارگیری انجام فعالیت های پژوهش می دانند و به پرستاران پیشنهاد می کنند که با شرکت در دوره های پژوهش و همکاری با پژوهشگران با تجربه کارکرده زمینه انتشار فعالیت های پژوهشی خود را فراهم کنند. Olade (۲۰۰۳) مشارکت در طرح های پژوهشی پزشکی و پرستاری و کسب تجربیاتی در زمینه جمع آوری اطلاعات را از موارد شرکت در فعالیت های پژوهشی می داند.

نتایج بررسی حاضر نشان داد که حدود نیمی از پرستاران مورد مطالعه در جمع آوری اطلاعات تا حدودی مهارت دارند که در گزارش مطالعه Olade (۲۰۰۳) اظهار شده بود که طی دو سال اخیر ۶۵ درصد جمعیت مورد مطالعه وی در جمع آوری اطلاعات حداقل یک کار پژوهشی و ۵۱/۴ درصد در طرح های پژوهشی پزشکی شرکت داشتند.

مسئله مهم دیگر آن است که به نظر می رسد حمایت های سازمانی و تعهدات مدیریتی برای آمادگی پرستاران در انجام فعالیت های پژوهشی قابل توجه نیست. دسترسی کم پرستاران به امکانات اطلاع رسانی و منابع پژوهشی و همچنین

پرستاری در محل کار اشاره کردند. ۷۳/۱ درصد پرستاران فرصت استفاده از منابع اطلاع رسانی و پژوهشی را در محل کار خود نداشته و تنها ۰/۳ درصد آنان طی یک سال گذشته از منابع اطلاع رسانی و پژوهشی در محل کار خود استفاده کردند. جدول ۳ میزان دسترسی پرستاران به امکانات اطلاع رسانی و منابع پژوهشی را نشان می دهد.

جدول ۳: میزان دسترسی پرستاران مورد مطالعه به امکانات اطلاع

رسانی و منابع پژوهشی		میزان دسترسی به امکانات اطلاع رسانی و منابع پژوهشی
درصد	تعداد	
۴/۳	۱۶	مطلوب
۵۱/۷	۱۹۴	نیمه مطلوب
۴۴	۱۶۵	نامطلوب
۱۰۰	۳۷۵	جمع

با توجه به برآیند سه متغیر فعالیت های مرتبط با پژوهش، مهارت های پژوهشی و میزان دسترسی پرستاران به امکانات اطلاع رسانی و منابع پژوهشی تصویر کلی نتایج نشان داد که اکثریت پرستاران (۸۵/۹ درصد) از آمادگی پایینی (کمی) در استفاده از نتایج پژوهش بر خوردار بودند. میانگین نمره آمادگی پرستاران در استفاده از نتایج پژوهش از ۱۲۹ نمره، ۴۸/۹۶ با انحراف معیار ۱۰/۹۲ با حداقل نمره ۲۷ و حداکثر ۸۵ بوده است.

بر طبق یافته های حاصله همبستگی معنی دار آماری بین آمادگی پرستاران در استفاده از نتایج پژوهش و متغیرهای سطح تحصیلات، مشارکت در فعالیت های پژوهشی و مهارت استفاده از زبان انگلیسی نمونه های پژوهش مشاهده شد. جدول ۴ همبستگی آمادگی پرستاران در استفاده از نتایج پژوهش را با برخی مشخصات فردی و حرفه ای واحدهای مورد پژوهش نشان می دهد.

جدول ۴: همبستگی آمادگی پرستاران در استفاده از نتایج پژوهش

با مشخصات فردی و حرفه ای پرستاران مورد مطالعه

آزمون آماری	p-value	آمادگی پرستاران در استفاده از نتایج پژوهش
$\chi^2=29/3$	۰/۳۳	سن
FT=۰/۱۴	۰/۳۴	جنس
FT=۰/۰	۰/۰۲	سطح تحصیلات
FT=۰/۱۰	۰/۰۹	نوع فعالیت حرفه ای
$\chi^2=3/39$	۰/۶۵	بخش
$\chi^2=7/12$	۰/۵۳	سابقه کار
FT=۰/۰	۰/۰۱	مشارکت در طرح های پژوهشی
FT=۰/۱۴	۰/۳۷	ساعات کاری
$\chi^2=2/17$	۰/۳۲	نوبت کاری
$\chi^2=1/95$	۰/۷۶	وضعیت استخدامی
$\chi^2=11/2$	۰/۰۳	مهارت در زبان انگلیسی

می رود متون پژوهشی را مطالعه کنند (Adamson و همکاران، ۲۰۰۳). یافته های مطالعه حاضر نتایج مطالعه Parahoo (۲۰۰۰) را تایید می کند که گزارش کرده تواتر مطالعه متون پژوهشی در پرستاران بسیار اندک است و می تواند عامل تاثیر گذاری در فقدان دانش و توانایی پرستاران نسبت به پژوهش و درک یافته های پژوهش باشد. این نتایج، یافته های پژوهش های Parahoo و همکاران (۲۰۰۰) و Tsai (۲۰۰۰) را حمایت می کند. در حالی که به طور مقتضی پرستاران بالینی ماهر در امر پژوهش باید زمانی را در طی ساعات کاری به بررسی و نقد پژوهش ها بپردازند و پیرامون تغییر طرح های مراقبتی بحث نمایند. ارائه برنامه های آموزش خدمت در زمینه بررسی و نقد پژوهش و از راه های پیشنهادی برای آمادگی هر چه بیشتر پرستاران در به کار گیری نتایج پژوهش در عملکرد بالینی است.

یافته های پژوهش نشان داد که بسیاری از ویژگی های فردی و حرفه ای پرستاران مانند سن، جنس، بخش و سابقه کار با سطح آمادگی آنان در بکار گیری نتایج پژوهش ارتباطی ندارد. این یافته با نتایج مطالعات Pape (۲۰۰۳) مغایرت داشته که اعلام نمود بین سال های کاری و استفاده از متون پرستاری مبتنی بر شواهد ارتباط وجود داشته و پرستاران با تجربه، حامیان به کار گیری نتایج پژوهش هستند که نباید به فراموشی سپرده شوند. در مطالعات وی اعلام شده است که در ۶۰ درصد پرستاران با بیش از ۱۵ سال سابقه کار اعتقاد به روز آمد نمودن دانش و عملکرد پرستاری وجود داشت.

نتایج بررسی حاضر هم چنان بیانگر آن بود که همبستگی معنی داری بین سه متغیر سطح تحصیلات، مشارکت در انجام طرح های پژوهشی و مهارت استفاده از زبان انگلیسی و آمادگی پرستاران در استفاده از نتایج پژوهش وجود داشت. بدین معنی که بیشترین درصد آمادگی استفاده از نتایج پژوهش مربوط به پرستارانی است که دارای درجه تحصیلی بالاتر، مشارکت در طرح های پژوهشی و سطح مهارت بالاتر استفاده از زبان انگلیسی جهت استفاده از گزارشات مقالات پژوهشی بودند. لذا اینگونه استنباط می شود که احتمالاً سطح آمادگی به کار گیری نتایج پژوهش می تواند نتیجه آموزشی باشد که این گروه از پرستاران آن را در آموزش عالی تجربه کردند. بر ایند همبستگی معنی دار بین این سه متغیر و میزان آمادگی آنان در به کار گیری نتایج پژوهش نشان می دهد که جامعه نیازمند پرستارانی آگاه، ماهر، فعال، مسئول و منعطف در ارائه خدمات مراقبتی موثر، کارا و ارزنده به مددجویان می باشد.

عدم دسترسی آسان به اطلاعات پژوهشی از مشکلات شایع بسیاری از پرستاران بوده است. گرچه احتمالاً هر واحد درمانی دارای کتابخانه و احتمالاً منابع اطلاعاتی نسبتاً کافی و با دسترسی رایگان به پایگاه های اطلاعاتی و مجلات علمی می باشد، اما از محیط بالینی دور بوده و برای پرستاران مشکل است که اطلاعات مربوط را طی نوبت کاری خود به دست آورند. از آنجا که اکثر پرستاران زن بوده و علاوه بر آن در نقش مادری و همسری نیز ارائه خدمت می دهند، بسیاری از آن ها نیز احتمالاً در دو نوبت کار می کنند. لذا انتظار نمی رود که در غیر از محل کار خود به مطالعه منابع پرستاری بپردازند. لذا به منظور وجود پرستاران با اطلاعات پژوهشی روزآمد بهتر است دسترسی به منابع اطلاعاتی در محل کار و مطالعه آن طی ساعات کاری تأمین گردد (Parahoo, ۲۰۰۰).

Bucknal و همکاران (۲۰۰۱) نیز ناتوانی در دسترسی آسان به اطلاعات را یکی از شکایت های شایع بسیاری از پرستاران بالینی گزارش کردند. مجلات علمی پرستاری و مقالات منتشر شده باید به سادگی در دسترس پرستاران قرار گیرد. به این ترتیب که واحد های پرستاری بهتر است مجلات علمی و پژوهشی را تهیه کنند. داشتن برنامه زمانی حضور در کتابخانه و مطالعه علمی پرستاران و به دنبال آن انجام بحث های علمی با همکاران پیرامون مقالات پژوهشی بسیار کمک کننده است. دسترسی مستقیم به متون بدون صرف وقت زیاد، احتمال مطالعه بیشتر را افزایش می دهد و عدم دسترسی به اطلاعات پژوهشی یکی از دلایل عدم استفاده از پژوهش است. داشتن امکانات اینترنتی که به تبع آن دسترسی به کامپیوتر را می طلبد دسترسی به متون پژوهشی را تسهیل می نماید. ضمن آنکه آموزش استفاده از کامپیوتر و اینترنت و کسب حمایت در استفاده از آن در آمادگی پرستاران در به کار گیری نتایج پژوهش بسیار موثر است (Parahoo و همکاران، ۲۰۰۰). گر چه Leske & Whiteman (۱۹۹۴) معتقدند خواندن مقالات پژوهشی به تنهایی عملکرد را تغییر نداده، اما مطمئناً بر داشتن قدمی درست به سمت به کارگیری نتایج پژوهش در پرستاری است. به طوری که خواندن منظم مقالات علمی و شرکت در دوره های پژوهش می تواند منجر به استفاده از نتایج پژوهش گردد.

در حالیکه کمتر از نیمی از پرستاران شرکت کننده مطالعه حاضر مجلات پرستاری فارسی و تنها ۶/۱ درصد آنان طی شش ماه گذشته مقالات علمی انگلیسی را مطالعه کرده بودند. این مسئله در بیشتر پژوهش های انجام شده در بین پرستاران اسکاتلندی هم دیده شده که گزارش شده از پرستاران انتظار

تشکر و قدردانی

این مقاله حاصل بخشی از پایان نامه دوره دکترا و طرح تحقیقاتی مصوب دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران به شماره ۲۵۰/۲۲۰۰ مورخ ۸۴/۴/۱ می باشد. بدینوسیله از کلیه پرستاران دانشگاه که پژوهشگران را در این امر یاری دادند تشکر و قدردانی می شود.

به منظور نیل به هدف استفاده از یافته های پژوهشی در عملکرد بالینی پرستاران ساز مان های آموزشی و خدماتی نظام پرستاری باید تامین شرایط لازم برای آمادگی پرستاران در بکار گیری نتایج پژوهش را جزء اولویت ها و در خط مشی سازمانی خود جای دهند، زیرا که تغییر در عملکرد حرفه ای پرستاران بازتابی از تغییر آمایش پرستاران است.

REFERENCES

- Adamsen L Larsen K Bjerregaard L Madsen J (2003). Danish research-active clinical nurses overcome barriers in research utilization. *Scandinavian Journal of Caring Science*. 17 (1) 57-65.
- American Association of Colleges of Nursing (AACN).(2006) Position Statement, American of Colleges of Nursing, from <http://www.aacn.nche.edu/Publicatios/positions/NsgRes.htm>, Last access 2 April 2006
- Bostrom J Suter WN (1993). Research utilization making the link to practice. *Journal of Nursing Staff Development*. 9 (1) 28-34.
- Brazil K Ozer E Cloutier M Levine R Stryer D (2005). From theory to practice: Improving the impact of health services research. *Bio Med Central Health Services Research*. <http://www.biomedcentral.com/1472-6963/5/1>. 7; 5: 1.
- Bucknall T Copnell B Shannon K McKinley (2001). Evidence based practice: Are critical care nurses ready for it? *Australian Critical Care*. 14(3) 92-98.
- Camiah S (1997) Utilization of nursing research in practice and application strategies to raise research awareness amongst nurse practitioner: A model for success. *Journal of Advanced Nursing*. 26 (1) 193-202.
- Dunn V Crichton N Roe B Seers K.Williams K (1998). Using research for practice: A UK experience of the BARRIERS scale. *Journal of Advanced Nursing*. 26 (6) 1203-1210.
- Egerod I (2004). Survey of evidence-based practice among critical care nurses in Denmark.*Connect*.3 (2) 38-42.
- Egerod I Hansen GM (2005). Evidence-based practice among Danish cardiac nurses: A national survey. *Journal of Advanced Nursing*. 51(5) 465-473.
- French B (2005). Contextual Factors Influencing Research Use in Nursing. *Worldviews on Evidence-Based Nursing*. 2 (4) 172-183
- Happell B Johnston L Pinicahana J (2003). Nursing Research in Victoria: A snapshot of current policy. *Australian Journal of Advanced Nursing*. 20 (3) 8-14.
- Hommelstad J Ruland CM. (2004). Norwegian nurses' perceived barriers and facilitators to research use. *Associatio of Preoperative Registered Nurses Journal*. 79 (3) 621-34.
- Hundley V Milne J Leighton-Beck L Graham W Fitzmaurice A (2000). Raising research awareness among midwives and nurses: Does it work? *Journal of Advanced Nursing*. 31 (1) 78-88.
- Hutchinson A M Johnston L (2004). Bridging the divide: A survey of nurses' opinions regarding barriers to, and facilitators of, research utilization in the practice setting. *Journal of Clinical Nursing*. 13 (3) 304-315.
- Leske JS Whiteman K (1994). Using clinical innovations for research based care. *AACN Clinical Issues.Critical Care Nursing* 5(2) 103-114.
- McMillan M Conway J (2003). Using research and education to change practice. *Australian Journal of Advanced Nursing*. 20 (3) 5.
- McSherry R Simmons M Abbott P (2002). Evidence- Informed Nursing: A Guide for Clinical Nurses. 1st edition London and New York, Routledge Publishing.
- Mehrdad N Salsali M Kazemnejad A (2008a). The spectrum of barriers to and facilitators of research utilization in Iranian nursing. *Journal of Clinical Nursing*, 17(16), 2194-2202.
- Mehrdad N Salsali M Kazemnejad A (2008b).Iranian nurses' attitudes toward research utilization. *Journal of Research in Nursing* 13(1) 53-65.

- Melynk BM Overholt E Feinstein N Hong L Small L Wilcox L (2004). Nurses' perceived knowledge, beliefs, skills, and need regarding evidence-based practice: Implications for Accelerating the Paradigm Shift. *World views on Evidence-Based Nursing*. 1 (3) 185-93.
- Melynk BM Fineout-Overholt E (2005). *Evidence Based Practice in Nursing and Health Care: A Guide to Best Practice*. Philadelphia, PA: Lippincott, Williams & Wilkins.
- Miller AW Jones C Pinnock C (2003). Differences in access to evidence based practice training among health professionals. *Australian Journal of Advanced Nursing* 20 (3) 15-18.
- Muir-Gray JA. (1997). *Evidence-Based Healthcare: How to Make Health Policy and Management Decisions* 1st edition. Edinburgh: Churchill Livingstone.
- Nagy S Lumby J McKinley Sh Macfarlane Ch (2001). Nurses' belief about the conditions that hinder or support evidence-based nursing. *International Journal of Nursing Practice*. 7 (5) 314-321.
- Olade R (2003). Attitudes and factors affecting research utilization. *Nursing Forum*. 38 (4) 5-15.
- Pape TM (2003). Evidence-based nursing practice: To infinity and beyond. *The Journal of Continuing Education in Nursing*. 34(4) 154-161.
- Parahoo K (2000). Barriers to, and facilitators of, research utilization among nurses in Northern Ireland. *Journal of Advanced Nursing*. 31(1) 89-98.
- Parahoo K Barr O McCaughen E (2000). Research utilization and attitudes towards research among learning disability nurses in Northern Ireland. *Journal of Advanced Nursing*. 31(3) 607-613.
- Polit DF Hungler BP (2001). *Essential of nursing research: methods, appraisal, and utilization*. 5th edition Philadelphia: Lippincott Co.
- Sellick K Mckinley S Botti M Kingsland S Beham J (1996). Victorian hospital nurses' research attitudes and activity. *Australian Journal Advanced Nursing*. 13 (4) 5-14.
- Smith P James T Lorentzon M Pope R (2004). *Shaping the facts: Evidence –based Nursing and Health care*. 1st edition. Churchill Livingstone.
- Thompson C McCaughan D Cullum N Sheldon T Raynor P (2005). Barriers to evidence-based practice in primary care nursing-why viewing decision -making as context is helpful. *Journal of Advanced Nursing*. 52(4) 432-444.
- Tsai S L (2000). Nurses' participation and utilization of research in the Republic of China. *International Journal of Nursing Studies*. 37 (5) 435-444.
- Valizadeh L Zamanzadeh V (2003). Research utilization and research attitudes among nurses working in teaching hospitals in Tabriz, Iran. *Journal of Clinical Nursing*. 12 (6) 928-030.
- Walshe M (1997). Perceptions of barriers to implementing research. *Nursing Standard*. 11(19) 34-37.
- Wright A Brown P Sloman R (1996) .Nurses' perceptions of the value of nursing research for practice. *The Australian journal of advanced nursing: a quarterly publication of the Royal Australian Nursing Federation* 13(4) 15-18.